

ІНФОРМАЦІЯ

про стан забезпечення захисту прав національних меншин на території Одеського регіону за 2023 рік

Розділ 1. Громадські організації національних меншин області

Станом на 1 січня 2024 року кількість національно-культурних товариств складає 165 організацій.

Перелік зареєстрованих громадських організацій нацменшин за встановленою формою додається (див. додаток 2).

Розділ 2. Задоволення освітніх потреб національних меншин і корінних народів

Таблиця 2.1. Дошкільні заклади з мовою виховання національної меншини або корінного народу

Мова виховання (за абеткою)	Кількість закладів, у яких є щонайменше одна група з мовою виховання національної меншини або корінного народу	Кількість груп	Кількість дітей, які виховуються цією мовою
1	2	3	4
Молдовська			
Болгарська			
Іспанська			
Гагаузька			
Китайська			
Румунська			
Польська			
Іврит			

Таблиця 2.2. Вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації з мовою викладання національної меншини або корінного народу

Вищий навчальний заклад (назва, за абеткою)	Мова навчання (за абеткою)	Кількість осіб, які навчаються цією мовою	Кількість груп	Кількість навчальних дисциплін цією мовою	Перелік навчальних дисциплін цією мовою із позначкою, чи доступні для використання в навчальному процесі підручники/посібники відповідною мовою («так» – доступні з усіх тем, «ні» – не доступні з жодних тем, «частково» – доступні з деяких тем)
1	2	3	4	5	6
Недільна школа Білгород-Дністровського болгарського культурно освітнього товариства	Болгарська	39	7	4	Болгарська мова – так Болгарська література – так Історія – так Географія – так Музика і культура
Болгарська недільна школа «Болгарче» м. Татарбунари	Болгарська	72	5	4	Болгарська мова – так Болгарська література – так Історія – так Географія – так
Болгарська недільна школа «Болгарче» село Делжилер	Болгарська	145	10	4	Болгарська мова – так Болгарська література – так Історія – так Географія – так

Болгарсько-український культурно-освітній центр «Медіа» Криничненської територіальної громади	болгарська	137	11	4	так – доступні з усіх тем
Болгарська недільна школа «Болгарче» Арцизької територіальної громади	болгарська	125	9	4	болгарська мова -так література-так історія- частково географія- частково

Вищі навчальні заклади I-IV рівнів акредитації
Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Мова навчання	Кількість осіб, які навчаються цією мовою	Кількість класів
Болгарська мова	2 (1-й курс – 1 група, 1 особа; 2-й курс – 1 група, 1 особа)	2
Румунська мова	10 (1-й курс – 1 група, 4 особи; 2-й курс – 2 групи, 2 особи; 3-й курс – 1 група, 4 особи)	4

- кількість навчальних дисциплін, які викладаються мовами нацменшин (іншою мовою, ніж державна):

- болгарською мовою – 6 дисциплін;
- румунською мовою – 6 дисциплін.

- перелік навчальних дисциплін, які викладаються мовами нацменшин (іншою мовою, ніж державна):

- болгарська мова: «Сучасна болгарська мова», «Практичний курс болгарської мови», «Стилістика болгарської мови», «Література Болгарії», «Теоретичний курс болгарської мови», «Методика викладання іноземних (болгарської) мов і культур».

- румунська мова: «Сучасна румунська мова», «Практичний курс румунської мови», «Стилістика румунської мови», «Література Румунії», «Теоретичний курс румунської мови», «Методика викладання іноземних (румунської) мови і культур».

В області збільшується кількість закладів освіти, які використовують право вибору мови відповідної національної меншини поряд із державною мовою. У 17 школах сформовано класи/групи національними мовами: у 13 закладах ЗСО освітній процес здійснюється українською і молдовською мовами, у 3 закладах українською та румунською мовами, в 1 закладі - українською і болгарською мовами.

Із загальної кількості дітей, які навчаються у закладах ЗСО (12717 класів): українською мовою - 261228 учнів (12588 класів); молдовською мовою - 1335 учні (96 класів); болгарською мовою - 35 учнів (2 класи); румунською мовою - 400 учнів (31 клас).

У 2023-2024 навчальному році вивчення різних мов здійснюють 326384 учні, серед них: 7525 учнів вивчають болгарську мову, 2749 – молдовську мову,

2892 – іспанську, 1075 - гагаузьку, 986 – китайську, 558 - румунську, 660 - польську, 771 - іврит та інші мови.

Освітній процес у цих закладах *забезпечено відповідними посібниками та підручниками*. Всі учні та вчителі забезпечені підручниками з мов та літератур національних меншин.

Керуючись наказом Міністерства освіти і науки України від 16.11.2023 №1408 «Про внесення змін до Переліку підручників для закладів загальної середньої освіти, які видаватимуться за кошти державного бюджету», закладами освіти, які здійснювали відповідні замовлення підручників, переглянуто власний вибір підручників та підтверджено друк підручників «Румунська мова», «Румунська та зарубіжна літератури» та «Українська мова» (для класів з навчанням румунською мовою).

Підвищення кваліфікації викладачів мов національних меншин здійснювалося на курсах підвищення кваліфікації вчителів, семінарах, конференціях КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», а також в межах самоосвітньої діяльності. 2023 рік – 14 вчителів, тема курсів «Сучасний урок молдовської мови та літератури в умовах дистанційного та змішаного навчання». Така кількість зумовлена тим, що вчителі мов та літератур національних меншин викладають також інші предмети, за якими вони також проходять курси підвищення кваліфікації.

У рамках підготовки до реалізації Концепції НУШ, усі вчителі мов та літератур пройшли навчання на курсах підвищення кваліфікації «Інтеграція навчання: цінності, компетентності, практики», а також на постійно діючих семінарах за темою «Нова українська школа на засадах єдності цінностей, змісту і форм».

У 2023 році для вчителів мов та літератур національних меншин проводився семінар-нарада «Особливості викладання мов та літератур національних меншин (спільнот) у 2023/2024 навчальному році».

З метою підвищення мовних компетентностей та подолання мовних бар'єрів учителів при переході на викладання окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) державною мовою діє безкоштовний онлайн-курс з мови.

Забезпечено виконання розпорядження голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації «Про затвердження програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки» від 20.12.2022 №864/А-2022.

В Одеській області протягом 2023 року діяло 10 недільних шкіл національних меншин - 6 болгарських при болгарських товариствах, 2 польські при двох польських товариствах, 1 вірменська, 1 грузинська.

Розділ 3.

Задоволення культурних потреб національних меншин Одеської області

<i>Таблиця 3.1. Культурні неформальні групи та формальні організації національних меншин і корінних народів (гуртки, культурно-мистецькі групи й організації, аматорські та професійні колективи національних меншин і корінних народів)</i>		
Назва	Назва культурної неформальної	Види культурної діяльності, у яку залучена неформальна

національної меншини, корінного народу, чию культуру представляє культурна неформальна група або формальна організація (за абеткою)	групи або формальної організації	група або формальна організація (проставте «так» або «ні» у колонках 3–5 щодо кожної неформальної групи або формальної організації; якщо доречно, заповніть колонку 6 або зазначте в ній «ні» в разі незалученості в інші види культурної діяльності)			
		Танцювальна	Вокально-хорова	Музична	Інші (зазначте, які саме; наприклад, вишивка, гончарство, розпис посуду тощо)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>Албанці</i>	Ансамбль албанської пісні та танцю «Колорит» (с.Каракурт Болградського району)	Так			
<i>Липоване</i>	Вокальний ансамбль обоянської пісні «Василяночка» (с.Василівка Ізмаїльського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Оркестр народної музики «Хоро Бургуджи» (с.Виноградівка Болградського району)			Так	
<i>Болгари</i>	Оркестр болгарської народної музики «Дівітлія» (с.Делень Болградського району)			Так	
<i>Болгари</i>	Танцювальний колектив «Лале» (с.Холмське Болградського району)	Так			
<i>Болгари</i>	Ансамбль пісні і танцю «Молоді серця» (с.Нова Іванівка Болградського району)	Так	Так		
<i>Болгари</i>	Ансамбль пісні та танцю «Ізвор» (с.Городне Болградського району)	Так	Так		Фольклор
<i>Болгари</i>	Фольклорний ансамбль танцю «Плясковица» (с.Нові Трояни Болградського району)				Фольклор
<i>Болгари</i>	Вокальний ансамбль «Болгарка» (с.Василівка Болградського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Фольклорно-етнографічний ансамбль нар. пісні «Буджак» (с.Виноградне Болградського району)		Так		Фольклор
<i>Болгари</i>	Оркестр болгарської народної музики «Чійшій» (с.Городне Болградського району)			Так	
<i>Болгари</i>	Фольклорний ансамбль болгарської музики та пісні «Криничанка» (с.Криничне Болградський район)		Так	Так	Фольклор
<i>Болгари</i>	Фольклорний ансамбль пісні «Болгарські серця» (с.Нові Трояни Болградського району)		Так		Фольклор
<i>Болгари</i>	Вокальний ансамбль «Китчица пьстра» (с.Кубей Болградського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Ансамбль пісні «Болгарська роза» (с.Банівка Болградського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Ансамбль танцю «Росна китка» (с.Василівка Болградського району)	Так			
<i>Болгари</i>	Фольклорний ансамбль «Родолубіє» (с.Кальчеве Болградського району)				Фольклор
<i>Болгари</i>	Ансамбль танцю «Ізворче» (с.Криничне Болградського району)	Так			
<i>Болгари</i>	Етнографічний ансамбль болгарського танцю «Бессарабія» (м.Болград)	Так			
<i>Болгари</i>	Вокальний ансамбль «Катлабухські голоси» (с.Багате Ізмаїльського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Вокальний ансамбль «Болгарка» (с.мт Суворове Ізмаїльського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Ансамбль танцю «Веселія» (с.мт Суворове Ізмаїльського району)	Так			
<i>Болгари</i>	Вокальний ансамбль «Відродження» (с.Кринички Болградського району)		Так		
<i>Болгари</i>	Танцювальний колектив «Ясна зора»	Так			

	(с.Кринички Болградського району)				
Болгари	Вокальний ансамбль «Веселіна» (с.Кам'янка Ізмаїльського району)		Так		
Болгари	Ансамбль болгарської пісні «Майчина обич» (м.Білгород-Дністровський)		Так		
Болгари	Вокальний ансамбль болгарської пісні «Роден край» (м.Рені Ізмаїльський район)		Так		
Болгари	Оркестр болгарських народних інструментів «Хоро» (с.Зоря Білгород-Дністровського району)			Так	
Болгари	Ансамбль болгарської народної пісні «Янка» (с.Зоря Білгород-Дністровського району)		Так		
Болгари	Ансамбль болгарського народного танцю «Камчик» (с.Зоря Білгород-Дністровського району)	Так			
Болгари	Жіночий танцювальний ансамбль «Кулевчанка» (с.Кулевча Білгород-Дністровського району)	Так			
Болгари	Танцювальний колектив «Азалия» (с.Ярове Болградського району)	Так			
Болгари	Танцювальний колектив болгарського танцю «Арса» (с.Євгенівка Болградського району)	Так			
Болгари	Танцювальний колектив «Надрічничка» (с.Надрічне Болградського району)	Так			
Болгари	Танцювальний колектив «Відродження» (с.Петрівськ-1 Болградського району)	Так			
Болгари	Вокальний колектив «Роден Край» (с.Петрівськ Болградського району)		Так		
Болгари	Танцювальний колектив «Талісман» (смт Тарутине Болградського району)	Так			
Болгари	Жіночий вокальний ансамбль «Дельжилерка» (с. Дельжилер Білгород-Дністровського району)		Так		
Болгари	Ансамбль болгарського народного танцю «Росна кітка» (с. Дельжилер Білгород-Дністровського району)	Так			
Болгари	Самодіяльна театральна студія «Онґл» при Болградській міській раді (м.Болград)				Театр
Гагаузи	Ансамбль пісні і танцю «Гердан» (с.Виноградівка Болградського району)				Фольклор
Гагаузи	Фольклорний ансамбль «Зюмбюль» (с.Дмитрівка Болградського району)				Фольклор
Гагаузи	Ансамбль танцю «Кадинжа» (с.Кубей Болградського району)	Так			
Гагаузи	Фольклорний ансамбль «Гюлюш» (с.Старі Трояни Ізмаїльського району)				Фольклор
Гагаузи	Гагаузький ансамбль пісні і танцю «Севдагюлю» (с.Котловина Ізмаїльського району)	Так			
Гагаузи	Вокальний ансамбль народної пісні «Чали кушу» (с.Котловина Ізмаїльського району)		Так		
Греки	Ансамбль традиційного грецького танцю при Одеській філії Грецького Фонду Культури	Так			
Грузини	Ансамбль грузинського танцю «Сакартвелло»	Так			
Індійці	Колектив індійск. танцю «АртиБхаратДжан» («Світлий шлях») (смт Чорноморське Одеського району)	Так			
Індійці	Ансамбль індійського танцю «Хамеша» (м.Одеса)	Так			
Болгари	Ансамбль пісні і танцю «Дулакчія» (с.Делень Болградського району)				Фольклор
Молдовани	Ансамбль народного танцю «Бриулець» (с.Крутоярівка Білгород-Дністровського району)	Так			
Румуни	Ансамбль пісні і танцю «Дор Бассарабян»	Так	Так		

	(с.Утконосівка Ізмаїльського району)				
Молдовани	Вокальний ансамбль «Меланколія» (с.Утконосівка Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Чоловічий вокальний ансамбль «Етнос» (с.Утконосівка Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль «Сперанца» (с.Утконосівка Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль «Церенкуца» (с.НоваПокровка Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Ансамбль танцю «Тинереця» (с.Озерне Ізмаїльського району)	Так			
Молдовани	Оркестр молдавської музики «Ізвораш» (с.Новосільське Ізмаїльського району)			Так	
Молдовани	Оркестр молдавської народної музики «Мугурел» (м.Рені Ізмаїльського району)			Так	
Молдовани	Вокальний ансамбль «Бесмелуца» (с.мт Долинське Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль молдав. пісні «Церенкуца» (м.Рені Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль «Романіцелс» (с.Плавні Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль «Хайдучій» (м.Рені Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль молдавської народної пісні «Флоаре де мелін» (с.Лиманське Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Вокальний ансамбль «Басарабянка» (с.Новосільське Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Ансамбль пісні і танцю «Мерцишор» (с.Новоселівка Білгород-Дністровського району)	Так	Так		
Молдовани	Сімейний вокально-інструментальний ансамбль «Сирбу-Плачинта» (с.Новоселівка Білгород-Дністровського району)		Так	Так	Фольклор
Молдовани	Танцювальний ансамбль «Опінкуца» (с.Орлівка Ізмаїльського району)	Так			
Молдовани	Вокальний ансамбль «Дорулець» (с.Орлівка Ізмаїльського району)		Так		
Молдовани	Фольклорно-обрядовий ансамбль «Мугураший» (с.Лиманське Ізмаїльського району)				Фольклор
Молдовани	Ансамбль духових інструментів «Труби блищать» (с.Надрічне Болградського району)			Так	
Поляки	Хор «Польські квати»		Так		
Поляки	Театральна студія ім. Олександра Фредра (м.Одеса)				Театр
Поляки	Театральна молодіжна студія «Політ» (м.Одеса)				Театр
Поляки	Молодіжний вокально-інструментальний ансамбль «Кольорові ярмарки» (м.Одеса)		Так	Так	
Поляки	Дитячий творчий колектив «Краков'ячек» (м.Одеса)				
Поляки	Гуртки рукоділля «Креативні Міцкевичувни» (м.Одеса)				
Росіяни	Фольклорно-етнографічний ансамбль «Русские поселелки» (с.Сергіївка Білгород- Дністровського району)				Фольклор

У зв'язку з широкомасштабною військовою агресією російської федерації значна кількість гуртків при будинках культури та товариствах призупинили свою діяльність.

Всього на базі клубних закладів області діє 3129 клубних формувань, в них 34900 учасників, з них 950 любительських об'єднань національних меншин,

в яких 11 тис. учасників. 102 творчі колективи національних меншин мають звання народний/ зразковий аматорський колектив.

В Одеській області діє 5 центрів культур національних меншин, діяльність яких фінансується з обласного бюджету. У 2023 році на підтримку їх діяльності з обласного бюджету було виділено 13,5 млн.грн.

Таблиця 3.2. Центри культур національних меншин, корінних народів

№	Назва центру культур и національних меншин, корінних народів	Прізвище, ім'я, по батькові керівника	Адреса розташування	Номер телефону	Адреса електронної скриньки	Офіційний сайт (зазначити «немає» у разі відсутності)	Сторінки в соцмережах (зазначити «немає» у разі відсутності)	Чи маєте узагальнену інформацію про заходи центру за 2022 рік? так/ні
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Комунальна установа Одеський обласний центр української культури	Вітос Валентина Гнатівна	65014, м.Одеса, вул, Польська, 20	048-711-78-50 048-722-29-22	oocuk@ukr.net	http://oocuk.com.ua/	https://www.facebook.com/odessafolk2013/	так
2.	Комунальна установа Обласний центр болгарської культури в м.Болграді	Іванова Галина Миколаївна	68700, Одеська область, м.Болград, вул. Леніна, 154	067-25-27-629	bolgarcentr@ukr.net	Немає	https://www.facebook.com/profile.php?id=100030975797587	так
3.	Комунальна установа Обласний центр національних культур	Чілік Георгій Георгійович	68600, Одеська область, м.Ізмаїл, вул. Железняка, 49	097-28-42-357	Ocnkizmail15@ukr.net	Немає	https://www.facebook.com/ocnkizmail15	так
4.	Комунальна установа Обласний центр національних культур в Ренійському районі	Мунтян Марина Олександрівна	68800, Одеська область, м. Рені, вул. Карташова, 38	097-318-55-71 093 812 6262	ocnkreni@ukr.net	Немає	https://www.facebook.com/ocnkreni	так
5.	Комунальна установа	Кулаксі з Ольга Семенів	68733 Одеська область,	063-203-80-34	Kulaksyz61@ukr.net gagauzcentr@	Немає	https://www.facebook.com/Gagauz-K%C3%BCI%C3%BCr-Merkezi-307190422809918/	так

а	на	Болградський район, с.Виноградівка, вул. Гагаріна, 1	04846 36098	gmail.com			

Також діють Центри національних культур, що фінансуються національно-культурними товариствами:

№	Назва	Адреса	ПІБ керівника	Телефон
1.	Всеукраїнський центр болгарської культури в м.Одеса	65026, м.Одеса, провулок адмірала Жукова, буд. 9	Терзі Дмитро Федорович	0949494333
2.	Одеський обласний грузинський культурно-освітній центр «Іверія»	65026, м.Одеса, провулок Чайковського, буд. 6	Ігішідзе Шорена	0480-7727179
3.	Одеський афганський культурний центр	65113, м.Одеса, проспект академіка Глушка, буд. 29	Мохаммад Тахер Хашем	0674851423
4.	Одеський польський культурний центр	65045, м.Одеса, Велика Арнаутська, буд. 44	Зайцева-Великодна Світлана Сергіївна	0487261771
5.	Одеський вірменський культурний центр ім.Л.Х.Калустяна	65009, м.Одеса, Гагарінське плато, буд.5/4	Геворкян Анна Карленовна	0930908609
6.	Будинок Азербайджану в Одесі	м..Одеса, вул. Пушкінська. буд.54	Алієв Алік Алієвич	093083777

Діяльність центрів носить регіональний характер та охоплює різні напрямки: науково-методичний, популяризаторський, творчий, інформаційно-просвітницький, сприяє процесу взаємозбагачення культур народів, що мешкають в Одеському регіоні.

Розділ 4.

Участь представників національних меншин у реалізації державної політики у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин

4.1. Зазначити наявність консультативно-дорадчих органів при обласній військовій державній адміністрації (наприклад, громадська рада або експертна рада з питань етнополітики, рада етнонаціональних товариств), до складу яких входять представники громадських організацій національних меншин та корінних народів.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про національні меншини (спільноти України)» органи місцевого самоврядування за ініціативою громадських об'єднань, національних меншин (спільнот) можуть створювати консультативні, дорадчі, інші допоміжні органи з питань національних меншин (спільнот).

При Департаменті культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації діє Рада представників національно-культурних товариств Одеської області. Станом на 1 січня 2024 року до складу Ради входить понад 30 національно-культурних організацій.

На території міста Ізмаїл діють близько двадцяти національно-культурних товариств. Представники найбільш активних з них увійшли до

складу Ради представників національно-культурних товариств при Ізмаїльському міському голові. Рада була створена в 2008 році. Наразі, офіційно до її складу входить 7 національно-культурних товариств: громадська організація «Асоціація румун міста Ізмаїл «Гаврііл Музическу», громадська організація Ізмаїльська болгарська громада ім. Св. Софії, громадська організація «Громада «Еллада»», громадська організація «Ізмаїльська албанська громада «Обор шиптар», Товариство «Дім Польський-Куяви», Ізмаїльська міська первинна організація Всеукраїнського товариства Просвіта ім. Тараса Шевченка, Ізмаїльське німецьке культурне товариство «Німецький дім».

При Білгород-Дністровській РДА діє Громадська рада, склад якої затверджено розпорядженням райдержадміністрації від 01.11.2021 №271/А-2021 (установчі збори відбулися 30.09.2021). Серед членів Громадської ради голова Центру польської культури «Аккерман» Квітковський Сергій. Контактна інформація про керівний склад Громадської ради розміщено на вебсайті Білгород-Дністровської районної державної адміністрації у розділі «Громадська рада», за посиланням: <https://bd-rda.od.gov.ua/gromadyanske-suspilstvo-i-vlad/gromadska-rada/>

4.2. Зазначити склад органу (перелік членів із зазначенням зокрема голови, заступника голови, секретаря). Зазначити прізвище, ім'я, по батькові та професійну/громадську афіліацію кожного з членів.

Склад		
Ради представників національно-культурних товариств Одеської області при Департаменті культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації станом на 01.01.2023		
На даний час головою Ради є Фетеску Анатолій Семенович – голова Всеукраїнської національно культурної молдавської Асоціації.		
№ п/п	Товариство	Голова
1.	Міжнародний конгрес із захисту прав і свобод громадян «Щит»	Дагер Салех Мухамед
2.	Всеукраїнська національно-культурна молдавська Асоціація	Фетеску Анатолій Семенович
3.	Всеукраїнська Асоціація болгар України	Кіссе Антон Іванович
4.	Всеукраїнська Асамблея болгар України	Костова Дора Іванівна
Обласні об'єднання		
5.	Одеська обласна регіональна організація Конгресу азербайджанців України	Намік ДідаловичТалібов
6.	Одеська регіональна Асоціація свреїв-колишніх в'язнів гетто і нацистських концтаборів	Шварцман Роман Маркович
7.	Одеське обласне болгарське товариство	Спасов Борис Дем'янович
8.	Гагаузьке національно-культурне товариство «Бірлік»	Волков Петро Георгійович
9.	Одеська обласна громада греків імені Г.Г.Маразлі	Бахчеван Дмитро
10.	Одеське обласне німецьке національно-культурне товариство «Відергебурт»	Бранд Вікторія Констянтинівна
11.	Одеський обласний ромський конгрес «Бахталодром»	Єрмошкін Сергій Миколайович
12.	Одеське обласне товариство ромської культури «Романі Збора»	Дудучава Жужуна Андрійвна
13.	Національно-культурне об'єднання «Афганська громада»	Гарвал АбдулСатар
	Одеська обласна організація «Товариство індійської культури»	Ашу Рават
	Одеське обласне осетинське земляцтво «Аланія»	Золоєв Олег Олегович
	Одеська обласна національно-культурна румунська асоціація «Бессарабія»	Попеску Анатолій Семенович
	Громадська організація «Кримські татари Одещини»	Мамутов Февзі Різайович
Міські об'єднання		
	Національно-культурне об'єднання громадян «Білорусь»	Жаданова Людмила Іванівна
	Громадська організація «Кубрат збирає нащадків» (колишній Одеський болгарський культурно-просвітницький Клуб «Огнище»)	Костова Дора Іванівна
20.	Громадська організація «Одеська вірменська община»	Арутюнян Тігран Рубікович

21.	В'єтнамське земляцтво	Нгуєн Ньї Мань
22.	Одеська Асоціація «Україна-Ізраїль»	Гутмахер Олександр
23.	Одеський грецький клуб «Еллада»	Полатов Геннадій Георгійович
24.	Громадська організація «Греки Одеси»	Кузьминська Єлизавета Григорівна
25.	Одеське грузинське національно-культурне товариство «Сакартвело»	Якобішвілі Акакій Бухутісвич
26.	Грузинський культурно-освітній центр «Іверія»	Гегешідзе Шорена
27.	Одеське ім. А. Міцкевича відділення спілки поляків в Україні	Світлана Сергіївна Зайцева-Великодня
28.	Одеська національна італійська громадська організація «Комітет Данте Аліг'єрі»	Ануссі Віктор Анатолійович
29.	Громадська організація «Правозахисний ромський центр»	Кондур Володимир Анатолійович
Селищні об'єднання		
30.	Албанське культурно-просвітницьке товариство «Rilindia»	Пандар Родіон Степанович

4.4. Чи розглядалися цими консультативно-дорадчими органами питання про забезпечення прав національних меншин, корінних народів у 2023 році? Якщо так, які рішення були прийняті за результатами обговорення.

22.09.2023 в приміщенні Всеукраїнського Центру болгарської культури (м.Одеса, вул. Віце-адмірала Жукова, 7) відбулась зустріч представників Ради національно-культурних товариств Одеської області із заступником голови Державної служби України з етнополітики та свободи слова Ігорем Лоссовським, головним спеціалістом Департаменту шкільної освіти Міністерства освіти і науки України Катерини Таранік-Ткачук та заступником директора Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації Ярославою Різниковою. Під час зустрічі відповідно до рекомендацій Європейської Комісії обговорювались питання щодо реформування законодавства України в сфері етнополітики, зокрема прийняття наприкінці 2023 року змін та доповнень до діючого ЗУ «Про національні спільноти України».

Під час проведення вищезазначених заходів були розглянуті поточні питання забезпечення життєдіяльності (освітня, культурна сфера, тощо) представників національних меншин на території Одеської області.

Від національно-культурних товариств Одеської області у зустрічі взяли активну участь - Анатолій Фетеску, Февзі Мамутов, Єлизавета Кузьмінська, Сергій Єрмошкін, Анастасія Стрельцова, Дмитро Терзі, Дора Костова, Світлана Драгнева, ЖужунаДудучава, НгуєнНьї Мань.

24.11.2023 голова Ради представників національно-культурних товариств Одеської області, президент Всеукраїнської національно-культурної молдавської Асоціації Анатолій Фетеску, а також її член - голова Всеукраїнської Асамблеї болгар України Дора Костова взяли участь у зустрічі з Прем'єр-міністром України Денисом Шмигалем, за участю представників Уряду, Верховної Ради, Офісу Президента, щодо обговорення законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної

оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах.

Розділ 5. Задоволення інформаційних потреб національних меншин, корінних народів

5.1. Теле- і радіопрограми, що транслюються мовами національних меншин, корінних народів (зазначити мову, кількість програм, обсяг (год) на тиждень/місяць/рік та періодичність мовлення).

В ефірі філії АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» «Регіональна дирекція UA: ОДЕСА» забезпечено випуск щотижневих (30 хв.) передач «Голос болгар» (болгарською мовою) та щодня новини (4 хв.) гагаузькою й болгарською мовами.

Питання національної спрямованості, культури, історії, мови, звичаїв та традицій національних меншин, безпосередньої діяльності національно-культурних товариств, що проживають у регіоні знаходять постійне відображення в публікаціях регіональних друкованих видань: у газетах «Одеські вісті», «Чорноморські новини», «Вечірня Одеса», «Одеській вісник», «Думська площа», «Міграція» тощо.

23.06.2023 в м.Одеса за сприяння Генерального консульства Болгарії в м.Одеса відбулось відкриття пресклубу Болгарського телеграфного агентства, діяльність якого спрямована на висвітлення поточного життя (культура освіта, історія тощо) етнічних болгар півдня України, а також військово-політичної, соціально-економічної ситуації у південних регіонах України .

5.2. Перелік друкованих засобів масової інформації, що видаються мовами національних меншин, корінних народів (зазначити назву, мову, сферу розповсюдження – загальноукраїнська/обласна/районна, періодичність виходу, наклад).

03.10.2023 за сприяння та фінансування МЗС Республіки Болгарія поновилось друкування періодичного видання Всеукраїнського культурно-просвітницького вісника болгар України - газети «Роден край». Газета виходить раз на місяць.

В Ренійській територіальній громаді видається газета «Ренійський вісник», де є окрема колонка, в якій статті друкуються мовами національних меншин. Газета виходить раз на тиждень. Наклад – 4540 прим.

5.3. Перелік виданих за звітний період книжкових видань мовами національних меншин, корінних народів (зазначити мову та наклад).

В умовах воєнного стану в Україні, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.04.2021 №590 на 2022-2023 роки кошти на підтримку

національних меншин в рамках обласної комплексної програми «Культура Одещини - 2020-2023 роки» не виділялись.

У 2023 році коштом ТОВ "Дружба СВК" (с. Зоря Саратської селищної ради Білгород-Дністровського району) видано книгу про вихідця села, військового юриста, генерал-майора болгарської армії Д.Г.Мететелова. Всі кошти від реалізації книги були направлені на підтримку Збройних Сил України.

5.4. Бібліотечний книжковий фонд літератури мовами національних меншин, корінних народів (зазначити мову та кількість примірників).

В області функціонує 677 бібліотечних закладів, з яких 3 бібліотеки обласного підпорядкування та 674 публічні бібліотеки громад області. Бібліотеками області проводиться вивчення попиту на літературу національними мовами, на підставі чого здійснюється подальше комплектування фондів. Протягом 2023 року у місцях компактного проживання національних меншин області бібліотеки поповнили фонди на 2792 примірника книг мовами національних меншин.

Бібліотеки, що містять фонд літератури, орієнтований на потреби національних меншин, корінних народів див. у додаток № 3.

За інформацією Одеської райдержадміністрації в м.Одесі 42 бібліотеки містять фонд літератури, орієнтований на потреби національних меншин, корінних народів, зокрема:

1. ЦМБ ім. Франка ЦБС для дорослих, 239 видань, 239 примірників;
2. Бібліотека-філія №1 ЦБС для дорослих, 2 видання, 2 примірника;
3. Бібліотека-філія №2 ЦБС для дорослих, 2 видання, 2 примірника;
4. Бібліотека-філія №3 ЦБС для дорослих, 1 видання, 1 примірник;
5. Бібліотека-філія №6 ЦБС для дорослих, 4 видання, 4 примірника;
6. Бібліотека-філія №7 ЦБС для дорослих, 10 видань, 10 примірників;
7. Бібліотека-філія №12 ЦБС для дорослих, 2 видання, 2 примірника;
8. Бібліотека-філія №13 ЦБС для дорослих, 1 видання, 1 примірник;
9. Бібліотека-філія №16 ЦБС для дорослих, 8 видань, 8 примірників;
10. Бібліотека-філія №25 ЦБС для дорослих, 7 видань, 7 примірників;
11. Бібліотека-філія №28 ЦБС для дорослих, 9 видань, 9 примірників;
12. Бібліотека-філія №30 ЦБС для дорослих, 9 видань, 9 примірників;
13. Бібліотека-філія №32 ЦБС для дорослих, 3 видання, 3 примірника;
14. Бібліотека-філія №33 ЦБС для дорослих, 12 видань, 12 примірників;
15. Бібліотека-філія №34 ЦБС для дорослих, 1 видання, 1 примірник;
16. Бібліотека-філія №35 ЦБС для дорослих, 96 видань, 96 примірників;
17. Бібліотека-філія №41 ЦБС для дорослих, 8 видань, 8 примірників;
18. Бібліотека-філія №42 ЦБС для дорослих, 8 видань, 8 примірників;
19. Бібліотека-філія №44 ЦБС для дорослих, 5 видань, 5 примірників;
20. Бібліотека-філія №47 ЦБС для дорослих, 5 видань, 5 примірників;
21. Центральна дитяча бібліотека ЦБС для дітей, 148 видань, 148 примірників;

22. Універсальний читальний зал ЦБС для дітей, 241 видання, 241 примірник;
23. Бібліотека-філія №4 ЦБС для дітей, 42 видання, 42 примірника;
24. Бібліотека-філія №9 ЦБС для дітей, 43 видання, 43 примірника;
25. Бібліотека-філія №10 ЦБС для дітей, 15 видань, 15 примірників;
26. Бібліотека-філія №11 ЦБС для дітей, 105 видань, 105 примірників;
27. Бібліотека-філія №19 ЦБС для дітей, 34 видання, 68 примірників;
28. Бібліотека-філія №21 ЦБС для дітей, 89 видань, 89 примірників;
29. Бібліотека-філія №22 ЦБС для дітей, 56 видань, 111 примірників;
30. Бібліотека-філія №23 ЦБС для дітей, 22 видання, 22 примірника;
31. Бібліотека-філія №24 ЦБС для дітей, 51 видання, 51 примірник;
32. Бібліотека-філія №26 ЦБС для дітей, 39 видань, 39 примірників;
33. Бібліотека-філія №36 ЦБС для дітей, 100 видання, 136 примірників;
34. Бібліотека-філія №37 ЦБС для дітей, 97 видань, 97 примірників;
35. Бібліотека-філія №39 ЦБС для дітей, 30 видань, 30 примірників;
36. Бібліотека-філія №40 ЦБС для дітей, 107 видань, 107 примірників;
37. Бібліотека-філія №45 ЦБС для дітей, 147 видань, 147 примірників;
38. Бібліотека-філія №46 ЦБС для дітей, 27 видань, 27 примірників;
39. Бібліотека-філія №48 ЦБС для дітей, 66 видань, 66 примірників.

Розділ 6. Фінансова допомога на збереження і розвиток етнічної самобутності національних меншин, корінних народів

Вказати обсяги видатків місцевого бюджету, запланованих/виділених на задоволення культурних, мовно-освітніх, інформаційних потреб національних меншин, корінних народів (зазначити структуру цих видатків, наявність цільової програми, яка їх передбачає (у разі наявності); вказати організацію, якій було передбачено/надано кошти, суму та який захід профінансовано).

У зв'язку із введенням воєнного стану та відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 9.06.2021 №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» здійснюється пріоритетне фінансування першочергових видатків. Фінансування заходів національних меншин не здійснювалось.

Рішенням виконавчого комітету Ізмаїльської міської ради Ізмаїльського району Одеської області від 31.01.2023 №58 було затверджено “Програму гармонізації міжнаціональних відносин на території м.Ізмаїла та підтримки національно-культурних товариств на 2023 рік”. В звітному періоді у зв'язку з введенням обмежувальних заходів під час воєнного стану, проведення заходів національно-культурних товариств перемістилося в соціальні медіа та в мережу інтернет.

Березівським виконавчим комітетом розроблена та затверджена на сесії міської ради Програма розвитку культури Березівської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, одним із пунктів якої є забезпечення проведення

інформаційно-просвітницьких та культурно-мистецьких акцій, спрямованих на забезпечення розвитку української культури та культур етнічних спільнот, гармонійного поєднання інтересів української нації, корінних народів і національних меншин.

Рішенням Ренійської міської територіальної громади затверджено Програми розвитку культури та мистецтва в Ренійській міській територіальній громаді на 2021-2023 роки в рамках якої передбачено фінансування підтримки національно-культурних товариств та етнічної самобутності національних меншин:

п/п	Назва заходу	Затверджено програмою на 2023 р.	Касові
1	Проведення та організація заходів в рамках Міжнародного фольклорного фестивалю зимових обрядів «ФЛОРІЛЄ ДАЛБЄ»	20000,00	-
2	Проведення та організація заходів в рамках Регіонального фольклорного фестивалю весняних обрядів «МЕРЦІШОР»	25000,00	-
3	Міжнародний фестиваль гагаузької культури «Буджак ілдізі»	10000,00	7400,00
4	Міжнародний фестиваль молдавської культури «CÂNT ȘI JOC LA HORA MOLDOVENILOR »	10000,00	10000,00
5	Міжнародний фестиваль бессарабських болгар «Българи да сі останем»	10000,00	7400,00
ВСЬОГО		75000,00	24800,00

Розділ 7. Культурно-мистецькі та культурологічні заходи (фестивалі, виставки, форуми, конференції, семінари, лекції, тренінги тощо)

7.1. Заходи, проведені з проблематики міжнаціональних відносин та забезпечення прав національних меншин, корінних народів (вказати назву заходу, дату проведення, коло учасників та коротко, що обговорювалося).

Протягом 2023 року закладами культури були проведені різноманітні заходи, направлені на популяризацію культури національних меншин, збереженню і примноженню духовної спадщини, народних традицій, звичаїв та обрядів, самодіяльної художньої творчості. Серед найяскравіших:

- 06.01.2023 - свято Різдва Христового за обрядовою програмою «Коледа-2023» українською та болгарською мовами від творчих колективів Зорянського Будинку культури (Білгород-Дністровського району) «Янка» та «Хоро».
- 29-31.01.2023 - II Міжнародний молдовський фестиваль-конкурс "Джерело перлин нації".
- 7.01.2023 - XXXIV фестиваль зимових молдовських обрядів «Флоріле далбе-2022-2023» в м.Рені.

- 15.02.2023 - театралізоване болгарське народне свято «Трифон Зарезан» в м.Болград.
- 21.02.2023 - Регіональний фестиваль “Чарівний світ рідної мови” обласним центром національних культур у м.Ізмаїл.
- 01.03.2023 - виставка болгарської мартениці та молдовських мерцішорів «Весна іде – красу несе» та весняне свято гагаузів - День святого Георгія, організоване Обласним центром болгарської культури в м. Болграді.
- 8.04.2023- до Міжнародного дня ромів проведено зустріч за круглим столом на тему «Культурне життя та традиції ромів» за участі осіб ромської національності Любашівської громади.
- 05.05.2023 - Міжнародний фольклорний травневий фестиваль “OdesaMayFolkFest” у м.Одеса.
- 20.05.2023 - урочисте засідання Ради «Одеське об’єднання національностей» при Одеському міському голові.
- 12.04.2023 - презентація книги гагаузького автора Михаїла Губогло “Фольклор гагаузів” на базі Обласного центру гагаузької культури у с.Виноградівка Болградського району.
- 19.04.2023 - фотовиставка “Безпека. Дім. Свобода” до 80-ліття повстання у Варшавському гетто у Одеській національній науковій бібліотеці за ініціативи Одеського відділення Спілки поляків в Україні ім.А.Міцкевича та за підтримки Генерального консульства Республіки Польща в Одесі.
- 12.05.2023 - виставка "ВІД АКХЕТ ДО ШОА, дванадцять історій порятунку", присвячена Дню Праведників народів світу та пам'яті вірмен, які рятували євреїв від Голокосту. Організатори - голова Одеського центру дослідження Голокосту Павло Козленко та настоятель храму TerAbgarKeledjian.
- 12.05.2023 - відкриття оновленої Алеї Праведників світу у Прохорівському сквері м.Одеси до Дня українців, що рятували євреїв в роки Другої світової війни за участю членів єврейських громадських організацій, керівників органів державної влади та місцевого самоврядування.
- 20.05.2023 - XI Ренійський Міжнародний фестиваль молдавської культури "Бессарабія - наша оселя".
- 24.05.2023 - мітинг біля пам'ятника Христо Ботеву, присвячений святкуванню Дня слов'янської писемності і культури. На заході були присутні голова Ізмаїльської болгарської громади «Свята Софія» Микола Іванов та голова районного болгарського товариства ім. Христо Ботева Георгій Чилік, а також викладачі та представники болгарської спільноти міста.
- 25.05-25.06.2023 - виставка молодого художника Маркова з с.Криничне Болградського району до Дня слов'янської писемності та культури в обласному центрі національних культур (м. Ізмаїл).
- 26.05.2023 - презентація збірки віршів «Цвітіння черешні» болгарською мовою поета Івана Дерменжи.
- 10.06.2023 - урочисті заходи присвячені 25-річчю Одеського обласного гагаузького національно-культурного товариства “Бірлік”у приміщенні

Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці ім.М.Грушевського (м.Одеса).

- 23.06.2023 - відкриття пресклубу Болгарського телеграфного агентства, діяльність якого спрямована на висвітлення поточного життя (культура освіта, історія тощо) етнічних болгар півдня України, а також військово-політичної, соціально-економічної ситуації у південних регіонах України за сприяння Генерального консульства Болгарії в Одесі.
- 11.07.2023 - міжнародну виставку в м.Одеса «Мандрі степовою Україною», на якій були представлені роботи митців з Одещини, Тернополя, Туреччини, Німеччини, Молдови, Болгарії.
- 15.07.2023 - презентація книги письменника з м.Добрич Георгія Казанджиєва «АлександрМалинов за биография» та “круглий стіл” на тему “Українсько-болгарські відносини, освіта, культура, економіка” у приміщенні Всеукраїнського центру болгарської культури (м.Одеса).
- 17.07.2023 - фестиваль «Етноперлина Південної Бессарабії», який був присвячений польському населенню Бессарабії: традиціям, звичаям та мистецтву в Ізмаїльському історико-краєзнавчому музеї Придунав'я. Головна мета фестивалю – зацікавити містян історією польських переселенців, зблизити український та польський народи, сприяти збереженню та розвитку культури і традицій польської діаспори.
- 09.08.2023- захід до Дня корінних народів, ініційований громадською організацією “Кримські татари”.
- 15-29.08.2023 виставка “Остання молитва” за участі керівництва області та громадськості в Центрі культури м.Одеси “UNION”, присвячена пам'яті іудеїв, що стали жертвами терористичних режимів - сталінського та гітлерівського.
- 24.08.2023 -Регіональний фестиваль “Чорноморський степ” за участі представників національно-культурних товариств Одеської області спільно з громадською організацією «Десяте квітня» в м. Одесі.
- 09.09.2023 - урочисті заходи за ініціативи Одеського імені А.Міцкевича відділення Спілки поляків в Україні “Загальнопольські Народні читання” - акція під патронатом президента Республіки Польща» з метою популяризації класичної польської літератури у приміщенні Одеської обласної універсальної наукової бібліотеки ім.М.Грушевського.
- 20.09.2023 презентацію збірки віршів «Дорога нескінченності» вірменської поетеси Анаїт Саркісян, засновниці й керівниці Одеського вірменського культурного центру.
- 22.09.2023 - зустріч представників Ради національно-культурних товариств Одеської області із заступником голови Державної служби України з етнополітики та свободи слова Ігорем Лоссовським, спеціалістами Департаменту шкільної освіти Міністерства освіти і науки України та Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації в приміщенні Всеукраїнського Центру болгарської культури.
- 13.10.2023-8.01.2024 дистанційний обласний фотоконкурс елементів нематеріальної культурної спадщини «Світ навколо, який я люблю –

2023» за темою «Традиції та звичаї нашої громади» Одеського центру української культури.

- 21.10.2023 - міжнародний театральний фестиваль “БОЛГРАД-ФЕСТ”, реалізований в рамках міжнародного проекту “Розвиток та зміцнення культурних та духовних цінностей жителів міста Болград через творчість і мультинаціональну синергію” за Угодою з МЗС Республіки Болгарія. Засновником фестивалю є Болградська міська рада Одеської області. У мистецькому заході взяли участь 17 творчих колективів з України, Молдови, Болгарії.
- 28-29.10.2023 - заходи з нагоди 220-річчя лютеранства в Одесі за участю представників синоду Німецько євангелічно-лютеранської церкви України, Німецької лютеранської церкви Макленбургу та членів німецького товариства “Відергебурт”.
- 29.10.2023 - традиційне покладання квітів до пам’ятника Христо Ботеву з нагоди святкування Дня бессарабських болгар, на якому були присутні голови та члени болгарських громад, викладачі, студенти. Після заходу було проведено круглий стіл, присвячений історії Болгарії та бессарабських болгар, а також пройшло святкове заняття для учнів болгарської школи «Болгарська світлиця».
- 09.12.2023 - робоча зустріч міської і районної адміністрацій з румунською делегацією в місті Ізмаїл. Міська адміністрація подякувала представникам румунської делегації за всебічну підтримку й допомогу, яку отримує Україна та, зокрема, місто Ізмаїл та Ізмаїльський район від румунської сторони. Зі свого боку, представники румунської делегації зазначили, що Румунія солідарна з українцями, які переживають важкі часи через військовий стан, готова і надалі реалізувати спільні ініціативи задля розвитку відносин між державами та буде продовжувати надавати допомогу українцям за багатьма напрямками. Учасниками зустрічі було обговорено ряд робочих питань стосовно подальшої реалізації українсько-румунських інфраструктурних та освітньо-культурних проєктів на території міста та району.
- 15.12.2023 - виставка «Євреї на болгарських землях» про подвиг болгарського уряду часів Другої Світової війни, який в умовах німецької окупації зміг запобігти голокосту болгарських євреїв в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті. На заході були присутні представники болгарської і єврейської громад Ізмаїльщини, викладачі і студенти. Відкрили виставку декан факультету української та іноземної філології доцент Іван Татаринів та голова Ізмаїльської болгарської громади «Свята Софія» пан Микола Іванов. До вітальних слів долучився заступник Ізмаїльського міського голови Сергій Лузанов, який підтримує прагнення університетської спільноти бути провідником знань не тільки для академічної спільноти, а і для широкої аудиторії громадян та побажав і в подальшому залишатись джерелом об’єктивної інформації про історичні події.
- 22.12.2023 - фестиваль обрядових дійств представників різних національностей «Намісто роду» в Одеському обласному центрі української культури.

З метою збереження історичної пам'яті національних спільнот Одещини в закладах культури області проведено заходи: до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту (21 лютого), Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь за участі голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефата Чубарова та представників громадської організації «Кримські татари Одещини» (26 лютого); одесити різних національностей згадують жертв геноциду кримськотатарського народу під час проведення різноманітних заходів та мітингів (18 травня); Дня пам'яті жертв Бабиного Яру (29 вересня); Дня пам'яті кримських татар-жертв депортації 1944 року (18 травня), Дня пам'яті жертв політичних репресій (18 травня) тощо.

Також протягом 2023 року в закладах культури та освіти Одеського регіону міста проведено заходи з проблематики міжнаціональних відносин та забезпечення прав національних меншин: оформлено тематичні полиці «Національні меншини моєї держави», «Захист національних меншин», прес-виставки «Правові проблеми ромського населення», організовано інформаційні діалоги «Є право – є надія», правознавчі марафони «У царстві Феміди», викладки інформації «Конституція України – закон обов'язковий для всіх», правові інформаційні години «Соціальна справедливість – гідне життя для всіх», конкурси пісні «У співдружності народів», «У світлі національних культур». Заходи відповідної тематики розміщено на офіційних сторінках закладів та доступні для всіх користувачів соціальних мереж.

Також філіями комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради збережено та відтворено обряди та традиційні свята, притаманні етнічним групам проживаючим на території Кілійської міської територіальної громади. Серед них болгарські: обряд «Трифон Зарізан», традиційне обрядове свято виноградарів (Новоселівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради); обряд «Мартеніца» традиційний обряд, який святкують в перший день весни (Новоселівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради); обряд «Лазарки», традиційний обряд, який святкують напередодні Великодня (Новоселівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради), а також молдавські: свято зустрічі весни «Мерцішор» – Фурманівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради; обряд викликання дощу навесні під час сильної посухи «Папаруделе» (Дмитрівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради); обряд на Святого Василя «Primitiurarii» (Фурманівська філія комунального закладу «Центр культури, мистецтв і дозвілля» Кілійської міської ради).

У комунальному закладі «Кілійський історико-краєзнавчий музей» Кілійської міської ради з метою збереження та використання культурного надбання національних меншин спільнот), розкриття та розвитку творчих здібностей населення Кілійської міської територіальної громади протягом 2023 року забезпечено функціонування: музейних кімнат в клубних закладах

Кілійської міської територіальної громади, в яких проходять різноманітні заходи, екскурсії, знайомство з національною культурою та побутом: молдавської культури – 3; болгарської культури – 1; обоянської та липованської культури – 1.

Протягом 2023 року закладами культури області продовжувалась робота щодо збереження, вивчення, документування та розвитку нематеріальної культурної спадщини області. У 2023 році до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини Одеської області внесено 3 елемента НКС, серед яких: “Традиція приготування та споживання обрядових хлібів до Дня святого Георгія с.Криничне Болградського району”; “Вівчарство. Культура традиційного вівчарства Бессарабії та знання, пов’язані з ним”.

7.2. Заходи, вжиті з метою попередження та протидії дискримінації за расовою та національною ознаками (вказати назву заходу, дату проведення, коло учасників та коротко, що обговорювалося).

З метою попередження та протидії дискримінації за расовою та національною ознаками, в закладах культури та освіти області протягом 2023 року було організовано та проведено заходи: практикуми «Мистецтво жити поруч», виставка-порада «Вчимося бути толерантними», ділові практикуми «Юність – територія закону», «Толерантність врятує світ», стіл інформації «Толерантність – запорука людяності», бесіди «Толерантне поводження з представниками національних меншин», діалог поколінь «Національне розмаїття Придунайського краю» тощо. Заходи відповідної тематики розміщено на офіційних сторінках закладів культури міста та доступні для всіх користувачів соціальних мереж.

16.11.2023 в селі Котловина проведено тренінг «Толерантність до себе і до інших». У заході взяли участь представники органів місцевого самоврядування, громадських організацій національних меншин, закладів культури, громадськості. Фасилітаторка ознайомила всіх присутніх з принципами толерантності. Під час заходу учасниками було визначено поняття «толерантність» та які риси характеру треба виховувати в собі вже сьогодні, щоб відчувати себе толерантною людиною. За допомогою вправ «Чим відрізняється толерантна особистість від інтолерантної», «Це чудово», «Який Я?», «Оплески» намагались показати як ставлення до себе пов’язане з толерантністю до інших, як толерантність до інших виростає з толерантності до себе.

5.05.2023 проведено круглий стіл «Толерантність – ключ до миру» за участі керівництва Піщанської сільської територіальної громади, представників національних меншин. Головними питаннями стали: національна різноманітність населення Піщанської громади; форми залученості представників національних меншин до культурницького життя громади; толерантність як цінність в глобалізованому світі.

06.04.2023 в медіацентрі Любашівської публічної бібліотеки проведено зустріч-тренінг «ТІ ЯК?» з психологом Романом Монтецьким з метою психологічної підтримки представників національних спільнот в умовах воєнного стану.

7.3. Міжнародні зв'язки та співпраця для прикордонних областей (вказати назву заходу, дату проведення, коло учасників та коротко, що обговорювалося та результати взаємодії).

В місті Ізмаїл протягом 2023 року було проведено низку заходів в реалізації програм прикордонного співробітництва.

28.04.2023 в Центральній міській бібліотеці ім.І.П.Котляревського відбулася конференція в рамках європейського проекту «EFIGE – транскордонний комплекс. Поєднання культурного спадщини в Придунав'ї». Завдяки реалізації цього проекту був відкритий Центр колекції транскордонних традицій на базі Центральної міської бібліотеки ім. І.П. Котляревського. Центр направлений на координацію роботи громадських організацій національних спільнот, а також створений для проведення конференцій, форумів та інших заходів і зустрічей з метою об'єднати всі національні товариства в єдиний культурний осередок. На відкритті Центру були присутні українські та румунські партнери проекту.

5.04.2023 в місті Кагул (Республіка Молдова) відбувся семінар, присвячений створенню туристичного кластеру Кагул-Рені-Галац, організований в рамках транскордонного проекту «Розвиток і просування зеленого туризму в Дунайському секторі басейну Чорного моря (Кагульський район, Республіка Молдова; Ренійська територіальна громада, Україна; Галацький повіт, Румунія)». Від Ренійської громади на семінарі були представники Ренійської міської ради, відділу культури, туризму, молоді та спорту Ренійської міської ради, Обласного центру молдовської культури, громадських організацій національних меншин, підприємці. Під час заходу обговорювалися теми, що стосувалися культурного різноманіття транскордонного регіону Кагул-Рені-Галац, ролі туристичних кластерів у зміцненні економічних відносин, взаємних соціально-економічних переваг в туристичній діяльності в межах кластеру.

4.04.2023 в місті Рені відбувся семінар, присвячений темі функціонування туристичного кластеру Кагул-Рені-Галац. У заході взяли участь координатори проєктів, представники Ренійської міської ради, закладів культури, громадських організацій національних меншин та надавачі послуг з Ренійської громади і Кагула. На семінарі обговорено питання щодо розробки туристичних маршрутів, що включають об'єкти культурної спадщини; організації культурних заходів із залученням представників національних меншин, де представлені їх місцеві традиції, гастрономія, пісні та народний танець тощо.

19.05.2023 в місті Галац (Румунія) відбувся семінар, присвячений посиленню механізмів функціонування туристичного кластеру Кагул-Рені-Галац. Захід відбувся за участю представників Ренійської міської ради, координаторів проєктів, представників закладів культури, громадських організацій національних меншин та надавачів послуг з Ренійської громади.

Тема семінару: «Реалізація прав і можливостей національних меншин в рамках функціонування туристичного кластеру Кагул-Рені-Галац».

24-29.10.2023 року учасники народного танцювального колективу «Опінкуца» Орлівської філії комунального закладу «Центр культури і дозвілля» взяли участь у проєкті для етнічних румун «Румунська культура та відчуття за межами країни» в м. Галац (Румунія).

Розділ 8. Задоволення релігійних потреб національних меншин, корінних народів

На 1 січня 2024 року в Одеській області діють 13403 зареєстрованих релігійних організації, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1325 релігійна громада, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів.

Переважає більшість релігійних організацій належить до християнства (1347), 15 – до іудаїзму, 15 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань.

Серед християнських конфесій перше місце за чисельністю посідає православ'я (784), далі йдуть протестанти (481) та католики (59).

Українська Православна Церква (Православна Церква України) нараховує 150 релігійних організації, зокрема, 1 управління, 146 релігійних громад, 1 монастир та 2 місії.

Українська Православна Церква налічує 2 управління, 586 релігійних громад, 15 монастирів та 2 братства.

До релігійної мережі православних також входять 2 громади православної церкви Божої Матері «Державна», а також 7 незалежних православних громад.

Крім цього на території області діють 16 релігійних громад Руської православної церкви закордоном (РПЦЗ), 13 - Російської православної старообрядницької церкви, 6 - Російської істинно-православної церкви (катакомбної).

До складу **Римсько-католицької церкви (РКЦ)** входять 31 релігійна організація: 1 управління, 22 громад, 6 монастирів та 2 місії. Також існує доволі розгалужена система молодіжних рухів, медіаресурсів та організацій.

Українська греко-католицька церква (УГКЦ) налічує 28 релігійних організацій: 1 управління, 24 громад та 2 монастирі.

За кількістю релігійних організацій у **протестантському середовищі** провідні позиції займають баптисти (ЄХБ) – 166, релігійні організації християн віри євангельської: п'ятидесятники (51) та інші громади ХВС – 55, харизмати – 70, адвентисти сьомого дня (АСД) – 51 та Свідки Єгови – 13. Також діють 8 громад пресвітеріанської церкви, а також по одній громаді новоапостольської й методистської церков.

Складовою частиною релігійної мережі є **релігійні організації етноконфесійних меншин**: вірменської апостольської церкви (2), Німецької євангелічно-лютеранської (5), іудейські релігійні громади (15).

Багатоконфесійну картину області доповнюють 15 мусульманських громад, 14 релігійних організацій нетрадиційних та новітніх нехристиянських віросповідань, в т.ч. РУНвіри (6), кришнаїти (4), буддистів (4) та багаїв (1).

Релігійні громади в основному забезпечені кадрами священнослужителів, підготовку яких здійснюють 11 духовних навчальних закладів. За наявними даними духовну роботу здійснюють 1303 священнослужителів. Більшість із них мають середню світську та духовну освіту.

Порушень законодавства у галузі свободи совісті посадовими та службовими особами державних органів влади чи органів місцевого самоврядування, представниками правоохоронних органів не зафіксовано.

Департаментом культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації при підготовці до розгляду поданих релігійними громадами області документів щодо надання офіційного погодження на здійснення релігійної діяльності іноземними громадянами, здійснюється перевірка щодо наявності статусу юридичної особи релігійної громади. Релігійні громади, які не зареєстровані у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань за офіційними погодженнями у 2023 році до облдержадміністрації не звертались.

Порушення статті 21 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та стосувались проведення публічних богослужінь без офіційного дозволу місцевих органів влади не зафіксовано.

Розділ 9. Структурний підрозділ

Зазначте інформацію про структурний підрозділ, на який покладено функції щодо реалізації державної політики, спрямованої на забезпечення прав національних меншин, корінних народів:

- *назва структурного підрозділу;*
- *кількість працівників (наявних), які працюють з питаннями етнополітики;*
- *скільки з цих працівників працюють з питаннями етнополітики не менше 50% робочого часу;*
- *скільки з цих працівників працюють з питаннями етнополітики 100% або майже 100% робочого часу;*
- *номер телефону (за можливості, мобільний);*
- *електронна адреса.*

У структурі Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації функціонує відділ національностей та релігій.

Питаннями національностей займається

- заступник директора Департаменту-начальник управління культури, національностей та релігій Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації Різнікова Ярослава Олексіївна (телефон/факс: (048)728-38-23; тел. моб.: 0674866913; ел. адреса: yriznikova@odessa.gov.ua);

- начальник відділу національностей та релігій управління культури, національностей та релігій Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації Спіріна Ольга Анатоліївна (телефон: (048) 7222372; тел.моб.: 0988173262; ел.адреса: ospirina@odessa.gov.ua);

- головний спеціаліст відділу національностей та релігій управління культури, національностей та релігій Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації Яні Інна Ігорівна (телефон: (048) 7222372);

- головний спеціаліст відділу національностей та релігій управління культури, національностей та релігій Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації Чемьоркін Ігор Вікторович (телефон: (048) 7222372; ел.адреса: ichemorkin@odessa.gov.ua);

- провідний документознавець відділу національностей та релігій управління культури, національностей та релігій Департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації Даниленко Анастасія Володимирівна (телефон: (048) 7222372; ел.адреса adanylenko@odessa.gov.ua).